

**Liturgie voor de viering van zondag 7 april 2019,
Vijfde zondag van de Veertigdagentijd 'Judica'
(= Doe mij recht. Naar Psalm 43:1)**

Plaats: Ontmoetingskerk
Aanvangstijd: 10.00 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans
Koor: New creation uit Oudewater o.l.v. Hans Buis
Organist: Eugene Broekman
Kindernevendienst: Groep 1 tot en met 5

Thema: Steen om te struikelen of om te steunen?

**Protestantse
Kerk**

Protestantse gemeente te IJsselstein

De Paaskaars brandt

Het koor zingt vooraf: *'Halleluja'*

Ooit speelde Koning David een prachtige melodie,
wat God heel erg waardeerde:
koning David componeerde "Hallelujah":
Er is een vlammend licht in ieder woord....
Het maakt niet uit welke je hoort:
het heilige of het gebroken Hallelujah!
Ik deed mijn best, het was misschien niet genoeg,
maar ik kon niet overweg met mijn gevoel.

En zelfs al deed ik het allemaal verkeerd:
 eens zal ik zal staan voor mijn Heer, de Heer van het Lied
 Ik kan niets anders zeggen dan:
 .... . Halleluja....gebroken Hallelujahs en heilige Hallelujahs.

De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

Welkom door de voorganger

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel
 We gaan staan

Groet

Bemoediging

We zingen met het koor: intochtlied (staande): '10.000 reasons'

De gemeente gaat weer zitten

Gebed, dat we besluiten met het zingen van: Lied 547:1

*Here God,
 dank,
 dat we hier mogen samen komen in uw huis,
 met kinderen en volwassenen,
 met gasten en hele bekenden.
 Met luisteraars, zangers en musici.
 Dank,
 dat er mensen thuis met ons verbonden zijn.
 Tegelijk zeggen we:
 U ziet toch, o God,
 hoe wij er aan toe zijn,
 hoe wij gebukt gaan
 onder alle ellende
 die wij eigenhandig hebben aangericht
 en onder het mateloze lijden
 dat ons aankijkt als een donker raadsel.
 De aarde bloedt aan alle kanten
 en nieuwsberichten van onheil maken ons neerslachtig.
 Handen worden gebruikt om te graaien.
 Of om te slaan en te knokken.
 O God,
 richt U ons op,
 doe ons weer opademen
 door het nieuwsbericht van uw heil,
 versterk ons hart
 dat wij anderen versterken,*

*neem ons allen mee
in uw beweging naar de vrede.
Daarom bidden en zingen we samen: ...*

We zingen met het koor: *'The rose'*

LIEFDE.....hoe kun je duidelijk maken wat dat inhoud?
Ieder mens geeft zijn eigen betekenis eraan.
Maar onthoud dit.....hoe moeilijk onze weg ook is:
Liefde is er voor iedereen!
Het is als in een strenge winter:
zelfs dan ligt diep in de koude grond
het zaad te wachten op de kracht van de lenteson,
waardoor een prachtige roos gaat ontstaan!

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om de opening van het Woord:

*God van dit leven,
van U komt al het goede.
Van u komen woorden en verhalen.
Zaai in de akker van ons bestaan
het zaad van het geloof.
Leer ons werken
in de wijngaard van de hoop.
Plant in ons hart
de boom van de liefde.
Opdat in ons groeit
wat waar is
en wat bij u past.
Opdat we ook uw vruchten zullen zijn.
Dat vragen we u voor ons hier in kerk en nevendienst,
voor mensen thuis,
voor mensen overal.
Amen.*

Gesprek met de kinderen

Bij de tent staat een bord met druiventrossen. De voorganger staat te snoepen van de druiven. Voorganger: 'Wat lekker zeg. Druiven, daar ben ik gek op. Ik neem nog een blauwe en dan nog een witte druif.' Kijkt om naar de kinderen. 'O, sorry, daar zijn jullie al. Neem ook wat van deze lekkere druiven.' De kinderen proeven.

Voorganger: Welke vinden jullie het lekkerst? De blauwe of de witte? Misschien moet je nog eentje proeven van elk. Waar groeien druiven? In jullie tuin misschien? Hebben jullie wel eens een heleboel druivenplanten bij elkaar gezien? Hoe noem je dat? Zullen we de mensen hier vooraan ook een druif laten proeven? De kinderen delen wat druiven uit.

Voorganger: Het lijkt net of we hier ook in een wijngaard zijn, vinden jullie niet? Ik word er helemaal blij van.

We zingen met de kinderen het projectlied 'Van buiten naar binnen'

refrein

Van bui - ten naar bin - nen naar links en naar rechts;
zo groot is de we - reld, zo wijd is het le - ven
en God brengt de men - sen te - recht.

couplet 5

5. De tuin is ver - wil - derd, de wijn - gaard ka - pot,
geen vrucht om het le - ven te vie - ren.
Maar toch blijft de aar - de schep - ping van God,
een thuis voor men - sen en die - ren?

Refrein:

refrein

Van bui - ten naar bin - nen naar links en naar rechts;
zo groot is de we - reld, zo wijd is het le - ven
en God brengt de men - sen te - recht.

Het licht wordt door de kinderen meegenomen

Eerste Schriftlezing: Psalm 118:17-29 (NBV)

¹⁷Ik zal niet sterven, maar leven
en de daden van de HEER verhalen:

¹⁸de HEER heeft mij gestraft,
maar mij niet prijsgegeven aan de dood.

¹⁹Open voor mij de poorten van de gerechtigheid,
ik wil binnengaan om de HEER te loven.

²⁰Dit is de poort die leidt naar de HEER,

hier gaan de rechtvaardigen binnen.

²¹Ik wil u loven omdat u antwoordde
en mij de overwinning gaf.

²²De steen die de bouwers afkeurden
is een hoeksteen geworden.

²³Dit is het werk van de HEER,
een wonder in onze ogen.

²⁴Dit is de dag die de HEER heeft gemaakt,
laten wij juichen en ons verheugen.

²⁵HEER, geef ons de overwinning,
HEER, geef ons voorspoed.

²⁶Gezegd wie komt met de naam van de HEER.

Wij zegenen u vanuit het huis van de HEER. >> Lucas 19:38

²⁷De HEER is God, hij heeft ons licht gebracht.

Vier feest en ga met groene twijgen
tot aan de horens van het altaar.

²⁸U bent mijn God, u zal ik loven,
hoog zal ik u prijzen, mijn God.

²⁹Loof de HEER, want hij is goed,
eeuwig duurt zijn trouw.

We zingen met het koor: *'You raise me up'*

Wanneer mijn hart vol met zorgen is,
wanneer mijn ziel zo vreselijk moe is,
of wanneer ik me heel down voel
altijd weer bent U er om mij boven mijzelf uit te tillen,
om me op te beuren,
om mij nieuwe moed te geven.
Ik voel me dan zo sterk alsof ik over zeeën kan lopen
of boven op een berg zou kunnen staan.
In mijn verbazing daarover lijkt het soms
of ik een glimp van de eeuwigheid kan zien.

Tweede Schriftlezing: Lucas 20:9-19 (NBV)

⁹Hij vertelde de menigte de volgende gelijkenis: 'Een man legde een wijngaard aan en verpachtte die aan wijnbouwers, waarna hij voor geruime tijd op reis ging. ¹⁰Na verloop van tijd stuurde hij een knecht naar de wijnbouwers, die het deel van de oogst dat de eigenaar toekwam in ontvangst moest nemen. Maar de wijnbouwers ranselden hem af en stuurden hem met lege handen weg. ¹¹Daarna stuurde hij een andere knecht. Ook die werd afgeranseld, en nadat ze hem hadden vernederd stuurden ze ook hem met lege handen weg. ¹²De eigenaar

stuurde toen een derde knecht, maar ook die werd afgetuigd en de wijngaard uitgegoid. 13Toen zei de eigenaar van de wijngaard: “Wat moet ik doen? Ik zal mijn geliefde zoon naar hen toe sturen, voor hem zullen ze toch wel ontzag hebben.” 14Toen de wijnbouwers hem zagen, overlegden ze met elkaar en zeiden: “Dat is de erfgenaam! Laten we hem doden, dan is de erfenis voor ons.” 15En ze gooiden hem de wijngaard uit en doodden hem. Wat zal de eigenaar van de wijngaard nu met hen doen? 16Hij komt zelf, doodt de wijnbouwers en geeft de wijngaard aan anderen.’ Toen de mensen dit hoorden, zeiden ze: ‘Dat nooit!’ 17Maar hij keek hen aan en vroeg: ‘Wat betekent dan wat er geschreven staat: “De steen die de bouwers afkeurden is de hoeksteen geworden”?’ 18Iedereen die over die steen struikelt zal gebroken worden, en iedereen op wie die steen valt zal worden verpletterd.’ 19De schriftgeleerden en hogepriesters, die wisten dat Jezus deze gelijkenis met het oog op hen verteld had, wilden hem op dat moment laten grijpen, maar ze waren bang voor de reactie van het volk.

We zingen: Psalm 118:8 en 9

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Het was jammer, dat ik deze keer de dienst alleen met jeugdouderling Marjan Rooker kon voorbereiden. Maar we hebben geprobeerd ons in te leven in anderen die vandaag de dienst mee maken. In u dus. En we dachten dat u soort van zou vallen over die stenen op het einde van het verhaal. En dan vooral de gedachten over de steen waar je over kunt struikelen. En nog veel meer de vallende steen die je kan verpletteren. En we dachten dat het ombrengen van die dienaren minder aandacht zou trekken.

We kregen aardig gelijk, moet ik zeggen. Maandag besprak ik het stukje ook in de Gespreksgroep van Mariënstein met mensen van verschillende kerken. Ik lees het dan rustig voor. En wacht dan op de reacties. En ja hoor: die stenen op het einde – hoe zit dat nu? En pas later ging het over die moordpartijen.

Marjan: we hebben het goed gevoeld!

Het gaat over een afgekeurde steen die hoeksteen wordt.
 Het gaat over een steen waarover je kunt struikelen en breken.
 Het gaat over een steen die op je valt en waaronder je verpletterd wordt.
 Is het dan een steen om over te struikelen en verpletterd te worden? Of is het een steen waar je op kunt steunen?

Er lagen in Israël overal stenen. Het land was er mee bezaaid. Hele kleine kiezelsteentjes. Maar ook hele grote rotsblokken. Ze hebben allerlei kleuren. En de stenen hebben allerlei vormen: ze zijn rond, scheef, mooi glad of juist heel ruw, De stenen worden overal voor gebruikt. Je kunt er de grond mee losmaken. Of ze als hamer gebruiken. Je kunt er een gat mee dichtmaken. Je kunt ze als sieraad gebruiken om je hals. Je kunt er je hoofd op leggen als je moe bent. Of op zitten als je wat wilt eten. Maar je kunt ze ook gebruiken om iets mee te bouwen. Als je een huis gaat bouwen dan heb je hele goede stenen nodig. Anders valt het huis zo in elkaar. En is het niet stevig genoeg om het dak te dragen. De stenen moeten goed op elkaar gemetseld worden. Dan wordt het een veilig huis.

Het begint met een goed fundament. Je hebt een goede basis nodig. Dat kan met stenen palen. Maar ook met beton.

Daarna heb je goede stenen nodig voor je bouwwerk. En in Israël zocht men dan het eerst een goede steen voor op de hoeken van het nieuwe huis. Dat moeten stevige, sterke stenen zijn. Want zulke hoekstenen moeten de rest van de muren kunnen dragen. En bij elkaar houden. Het kan hier trouwens ook over de sluitsteen van een boog gaan. Dan is het de middelste, bovenste steen die het verband maakt.

Maar als de steen niet goed is, dan wordt het geen hoeksteen. Dan gooit de bouwvakker de steen weg. En telt hij niet meer mee voor de metselaar.

In de bijbel worden stenen ook gebruikt om iets over mensen te zeggen. Om iets over mensen uit te leggen.

In Psalm 118 horen we dat de bouwers een steen hebben weg gegooid. Die steen kan geen hoeksteen zijn! Maar God zegt dan: “Nee, die steen is wel wat waard! Die steen moet je juist gebruiken. Pak hem terug en maak hem tot hoeksteen. Tot de belangrijkste steen van je huis.” En die steen is dan iemand die door andere mensen niet belangrijk wordt gevonden. Die steen is dan een mens die veracht wordt door de medemensen. Een mens die niet meer mag meetellen. Er niet meer bij hoort.

De psalm vertelt over een mens die aan de dood is ontsnapt. Die niet sterft, maar mag leven. En die daar heel blij en dankbaar over is. Hij werd veracht door vijanden. Hij werd bedreigt door boze mensen. “We moeten niks van jou hebben! Weg jij! Dood jij!”

Maar God wil dat niet. Hij wil juist dat die bedreigde mens wordt gered. Dat hij mag blijven leven. Ja, dat hij in het midden komt te staan. God haalt deze mens naar voren. Anderen zeggen dat deze steen weggeworpen moet. Maar God maakt deze mens belangrijk. Hij redt hem. Laat hem weer leven. God maakt die mens, die steen tot hoeksteen.

Christenen hebben later de hoofdpersoon van de psalm op Jezus betrokken. Dat deden ze bij voorbeeld aan de hand van de gelijkenis die Lucas vertelt. En dan wordt Jezus de hoeksteen. Eerst even kort iets over die gelijkenis.

De **wijngaard** is in de Bijbel vaak beeld voor Israël. Voor land en volk. De wijngaard als beeld van het Beloofde Land, geschenk van de goede God aan de Israëlieten.

Maar de wijngaard kan even goed beeld zijn van de hele aarde. De aarde die wij allemaal bewonen. En dan is Israël deel voor het geheel. De wijngaard als beeld van de hele aarde; geschenk van de goede God aan ons allen.

En als je voortbordurt op dat beeld, dan kun je bij de verschillende rollen in het verhaal aan verschillende mensen denken.

In de **eigenaar** van de wijngaard kun je God zelf herkennen. Hij is de landheer, de wijngaardenier.

De **wijnbouwers** zijn de pachters. Ze hebben het land van de eigenaar gepacht om te gebruiken; om vruchten te oogsten. Het zijn de leiders van het volk. Het zijn de priesters, de Schriftgeleerden en de oudsten. Met andere woorden: de liturgische, theologische en bestuurlijke op-
perhoofden. Ze zijn de tussenpersonen die de verbinding maken tussen God en zijn volk. Maar ze blijven tussenpersonen. Ze kunnen zich niet voordoen als eigenaren. Zij werken niet voor zichzelf.

De **knechten** worden door de eigenaar gezonden om het toekomstige deel van de eigenaar op te halen. De eerste drie worden gedood. Je kunt hier denken aan de profeten die God de tijden door heeft gezonden om mensen op het rechte pad te brengen. Maar ze worden gedood. Boodschappers van Godswege krijgen niet altijd een gastvrij onthaal. Integendeel. Van sommige profeten is bekend dat het slecht met hen afliep. Denk aan Elia, Jeremia, Johannes.

Tenslotte wordt de **geliefde zoon** van de eigenaar gestuurd. Als je eerder hebt gelezen in Lucas, dan hoor je die woorden klinken bij de doop van Jezus. De geliefde zoon is Jezus zelf. En die wordt buiten de wijngaard gewerkt en gedood. Net als Jezus later overkomt. Lees verder bij Lucas: Jezus wordt buiten de stad gebracht, uit de gemeenschap gestoten. Hij wordt bespot, dood gemaakt, aan het kruis nota bene. Hij mag niet meer meetellen. Daarbij komt Psalm 118 in gedachten. Een mens die afgeschreven wordt – net als een afgekeurde steen. Maar God maakt die steen tot hoeksteen. Jezus is een afgedankte steen, maar dankzij God wordt hij hoeksteen. God roept Jezus in het leven terug en doet hem opstaan. Hij telt weer helemaal mee. En wel als hoeksteen!

En zo komen de stenen aan de orde in het gesprek bij Jezus. Hij kijkt de gespreksdeelnemers nadrukkelijk aan. En onder hen vooral de Schriftgeleerden en hogepriesters. En dat begrepen ze zelf ook heel goed. De leidinggevendenden van toen snappen, dat de gelijkenis op hen gericht is.

En zo wordt er een soort van spiegel voorgehouden.

En het is een lachspiegel voor wie in de wereld het onderspit delven. Voor wie uitgezet wordt, niet tot de gemeenschap mag behoren. Voor wie het zwaar heeft en in moeilijkheden verkeerd – hoe dan ook. Voor wie ziek is en ten einde raad. Zulke mensen mogen er op vertrouwen dat ze door God gevonden worden en hoekstenen worden. Ze mogen hun bestaan bouwen op de hoeksteen die Jezus is. Ze mogen steunen op die steen.

Maar hoe werkt de spiegel voor de opperhoofden en soortgelijke mensen? Dat ziet er een stuk minder lachwekkend uit. Zij dreigen te struikelen over de hoeksteen. Of er zelfs onder te verpletteren. Dat is een rot gezicht. Niet aanlokkelijk. Maar dat is ook de bedoeling. Het gaat er om dat je je leven niet kapot laat maken door te struikelen over wat Jezus zegt en doet. Maar dat je je bestaan juist bouwt op de hoeksteen die Jezus is.

De leidinggevendenden die zo hardhandig gewaarschuwd worden, zijn als de wijnbouwers, als de pachters. Ze gebruiken de aarde, de wijngaard op een egoïstische manier. Het gaat om puur eigen belang. Ze gaan er vanuit zonder meer recht te hebben op de opbrengst. Ze willen God onteigenen van zijn bezit. Maar de aarde, de wijngaard is een geschenk, in bruikleen gegeven. En dan aan iedereen, en niet aan een paar die als grootgrondbezitters de zaken naar hun hand zetten.

De struikelsteen, de vallende steen moet afschrikwekkend zijn. Zodat je gaat ontdekken, dat je op de verkeerde weg zit. En soms is enige duidelijkheid, enige hardheid noodzakelijk. Anders wil het niet tot ons doordringen. Anders veranderen we ons gedrag niet. En blijven we hangen aan eigenbelang in plaats van medemenselijkheid en bereidheid tot delen. En dan maken we de foute keuzes. En loopt het catastrofaal af.

Ik moet denken aan de campagne van ProRail. Met behulp van namaakkledingstukken van slachtoffers op of bij het spoor proberen ze mensen duidelijk te maken dat het levensgevaarlijk is je op of bij het spoor te bevinden. De campagne roept veel kritiek op van machinisten en nabestaanden. Aan de andere kant zegt ProRail dat het heftig moet wil je mensen bereiken.

ProRail stopt met omstreden veiligheids campagne: "Doel is bereikt"

UTRECHT - ProRail stopt met de omstreden veiligheids campagne 'Victim Fashion - Created by accident'. Het spoorbedrijf meldt dat het doel van de campagne is bereikt.

Met de campagne waarschuwde de spoorbeheerder voor de gevaren op het spoor, door (nagemaakte) beschadigde kleding te tonen die jongeren droegen toen ze slachtoffer werden van een treinongeluk.

De campagne leidde tot [veel kritiek](#). Veel machinisten en nabestaanden van slachtoffers van een treinongeluk schrokken van de beelden die werden gebruikt. Ook staatssecretaris Stientje van Veldhoven van Infrastructuur veroordeelde de nieuwe veiligheids-campagne en noemde deze "onnodig hard".

ProRail zegt nu dat de boodschap bij de jongeren is aangekomen. De spoorbeheerder zegt zich "bewust te zijn van de heftigheid van de campagne". Er is volgens de spoorbeheerder gekozen voor een "impactvolle en realistische benadering" om zo door te dringen tot de "leefwereld van een lastig te bereiken doelgroep".

De NS liet eerder weten overvallen te zijn door de campagne, maar zegt nu blij te zijn dat ProRail met de campagne stopt. De twee partijen zijn in gesprek gegaan. "De NS heeft, in het belang van onze collega's, aangegeven de volgende keer vroegtijdig bij het opzetten van een campagne betrokken te willen worden", aldus de NS.

Zie ook:

<https://nos.nl/artikel/2279117-ns-en-vakbond-onthutst-door-prorail-campagne-met-gescheurde-kleding.html>

Jezus is door mensen afgeschreven, weggezet, uitgerangeerd en verworpen. "Wat een waarde-loze steen!"

Maar door God is Jezus uitgekozen en kostbaar gemaakt. "Je bent een hoeksteen!"

En daar mogen wij ons bestaan op bouwen. Op Jezus als hoeksteen. Op hem mogen we steunen als we wankel zijn. Op hem mogen we steunen als we dreigen te vallen. Hij draagt ons als we het moeilijk hebben. Hij draagt ons door de diepte heen. Hij draagt ons in de dood naar het leven bij God.

Amen.

Meditatief moment: We zingen met het koor: *'Amazing Grace'*

Wat een geweldige genade die mij wist te vinden
toen ik verloren was,
die mijn angsten wegnam en mij
veilig naar huis geleidde.
Zolang mijn leven duren zal
is de Heer mijn schild en bescherming.
En wanneer mijn leven eindigt
mag ik bij God leven in vreugde en vrede.
Wat een geweldige genade!

We zingen: Lied 552:1 en 2

DIENST VAN HET ANTWOORD

Update Tussenspel

We gedenken Gerrit Hendrik van Gestel (staande)

We luisteren naar de melodie van Lied 730: *"Heer herinner U de namen ..."*

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

Delen van de bloemengroet

Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug

Inzameling van de gaven

Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche ophalen.

Voordat de collecte begint een kort filmpje over Rwanda.

<https://www.kerkinactie.nl/projecten/films-rwand>

Het koor zingt: *'Open arms'*

Waar vinden we de liefde,
grenzeloze liefde,
Liefde zonder oordelen,
liefde die je niet laat vallen bij een misstap,
Laat ons worden tot liefdevolle mensen
met geopende armen,
Zodat we door die open armen
iets van het schitterende kruis
kunnen laten zien aan de wereld.

We zingen met het koor: *'Bridge over troubled water'*

Als je vermoeid bent,
geen vrienden kunt vinden,
zal ik er voor je zijn,
als een brug over woelig water

AAN HET EINDE

We zingen (staande) slotlied: we zingen met het koor: *'Zegenlied'* (Opwekking 710)

Uitzending

Zegen

Gemeentezang: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)

We zingen met het koor: *'Oh happy day'*

Jezus waste mijn zonden weg.
Hij leerde me hoe te
kijken, vechten en bidden.
En hij heeft me geleerd
hoe in vreugde te leven.
Elke dag!

Inzameling van de gaven bij de uitgang voor nieuwe geluidsapparatuur voor de band